

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 51.

V Ljubljani, v soboto 20. decembra 1902.

Letnik VII.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani Stari trg števil. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Za skupni blagor.

Zgodovina ima svoje zakone, po katerih se razširja s stalno in trdno logiko. V posameznostih sicer odstopa od splošne smeri, a glavna tendenca se opazuje vendar v razvoju narodov jasno in odločno. Politika je znanost možnosti. Politiki, ki se bore proti možnosti, cepajo v stran; prava politika je le ona, ki ima svoje vzvišene cilje in jih hoče korak za korakom udeležiti na podlagi zakonov in dejstev, katera najde v narodno-gospodarskih in splošnokulturnih razmerah vsakega naroda. In v tej smeri se mora gibati tudi politika slovenskega naroda in njega sotrudnikov.

Te misli so nam prišle, ko smo dobili v roke obširni „Letopis Gospodarske zveze“. Pač v nobenem narodu se ni o majhnih gospodarskih društvih primeroma toliko pisalo „za“ in „zoper“, kakor ravno pri nas. Na eni strani so z gorečo vneto razširjali agitacijo za gospodarska društva, na drugi strani so jih pobijali z vandalsko krutostjo. Danes lahko sodimo na podlagi dejstev.

Mi imamo danes več gospodarskih central: „Gospodarsko Zvezo“, „Zvezo slovenskih posojilnic v Celji“, „Centralno posojilnico v Gorici“ in „Istarsko posojilnico v Pulju“. Katoliško narodna stranka ni nobene od teh nikdar napadala, ampak je stala vedno na stališču, da se mora podpirati vsaka ustanova, ki služi občnemu in skupnemu blagru.

Liberalna stranka je pa pobijala razne zavode, pred vsem pa „Gospodarsko zvezo“. Reklo se je: „Na življenje in smrt!“ Že več let se bje ta boj, in liberalna stranka je organizirala celo vojsko, da uniči „Gospodarsko zvezo“. Kdo je zmagal?

Danes je sklepni račun ta: Vseh slovenskih zadrug je bilo 30. junija 1902 — 463. Od teh jih je samo v „Gospodarski Zvezi“ — 155. Vkljub vsemu naporu združenega slovenskega in nemškega liberalstva je torej „Gospodarska Zveza“ vedno vztrajno napredovala in ima danes najmočnejši temelj v ljudstvu. Denarni promet njenih posojilnic je znašal v enem letu 45,655.608 K

6 h. Njeni denarni zavodi ne le da so aktivni, ampak hitro in močno rastejo.

To še je zgodilo v času, ko je vlada stala vseskozi na „Gospodarski Zvezi“ nasprotnem stališču. V zadnjem času si je znal ta zavod preko kranjske deželne vlade pridobiti veljavo na Dunaju in jasno je, da se bo odslej vladni veter obrnil; posebno veljavo pa dobi „Gosp. Zveza“, ker bo odslej oficialna centrala naših raiffeisenovk ter bo združila v sebi denarni promet iz cele dežele.

Tako se je končala ta bitka. Reči moramo, da je v tem boju bil liberalizem poražen. Semtertje se da pač s kazensko ovadbo proti temu ali onemu društvu dvigniti nekaj hrupa, ampak neoporečno dejstvo je, da stoji velika masa naroda na narodno-gospodarskem stališču „Gospodarske Zveze“.

Pameten politik mora s tem dejstvom računati. Nam se zdi, da je tudi v interesu našega mestnega prebivalstva, da si ne dela sovraštva med ljudstvom s tem, da stoji na strani slepih in tepenih gospodarskih Herostratov, ampak da išče v skupni zvezi z ljudstvom tudi svojega lastnega dobička. To je stališče pametne politike, katera bi koristila našemu skupnemu blagru.

Izvirni dopisi.

Iz Idrije, 16. dec. Pri našem rudniku so letos spopolnili razsvetljava z elektriko. Prej so že imeli na večjem prostoru žgalnice nekaj žarnic, a sedaj so si omislili še v večjih pisarnah in delarnah po mestu. Kupili so vodno silo v malnih nad Spodnjo Idrijo ter po žici speljali skoraj $\frac{3}{4}$ ure daleč električni tok. Po noči bode porabljena elektrika za razsvetljava, po dnevi pa v jami v različnih rovih. A bode tudi izborna služila za vrtanje v rudninske kamenje. Obetajo si namreč geologi, da je v nižavi še obilo živega srebra. Sedaj smo nekako do morske višine dospeli, naši rovi segajo do 340 metrov v globino. Znani so pa rovi pri drugih rudnikih nad tisoč metrov, a dandanes radi konkurence in lažjega

dela rabijo če le mogoče elektriko, ker se moč lahko regulira na vse strani. Pretečeni teden je bil komisijelni politični pregled vse naprave in sedaj se tu že nekaj časa mudi rudarski svetnik v ministerstvu g. pl. P o s c h, veščak v jamskih razmerah.

V starih zapisnikih našega rudnika se bere, da je posebno hrib proti Spodnji Idriji bogat srebne rude. Saj govornica tudi pripoveduje, da se je tam prvič dobilo živo srebro. A kakor so preveč zahajali v hrib, jim je začela nagajati voda. Tudi letos so poskusili na isto stran, a prišel je tako močan vodeni curek, da so prav s težavo zamašili narejeno odprtino in zajezili naglo naraščajočo vodo. Sedaj preiskuje rudarski svetnik tudi to zadevo. Kaj se bode vkrenilo, se danes še ne ve. Mogoče da se posreči z novimi stroji kako spraviti vodo iz narejenega rova ter tako bogato zalogo izkoristiti, to bi bilo za državo lep dohodek, ker je ravno sedaj živo srebro prav drago. Meterski stot velja namreč nad 600 kron, in za en stot ni treba dosti več kakor tri litre tekoče rude. Ker je idrijsko živo srebro kemično najbolj čisto, kar se ga na svetu pridela, ni čuda, da ga takoj oddajo, kolikor ga pridelajo.

Želeti bi le bilo, da bi se država tudi nekoliko bolj ozirala na Idrijo, saj v 300 letih, odkar ima ona v svoji režiji rudnik, je spravila že več milijonov dobička v svoj žep.

Z Jeličnega vrha nad Idrijo 16. dec. Na en telegram, na dva dopisa v „Sl. Narodu“ in na en dopis v „Jednakopravnosti“, zakotnem lističu idrijskem, glede slavne liberalne zmage pri občinskih volitvah v Doleh nad Idrijo bi se prav po domače, mirno in stvarno, postavjmo takole odgovarjalo:

Tisti strupeni klerikalci, na čelu jim gorski župnik, so toliko liberalni, ali, če hočete, klerikalni, da so hoteli čez dolga leta zmedenega liberalnega županovanja napraviti pri stvari red. Pri tem se niso ozirali na to, ali ono stranko, ko so imeli pred očmi le blagor občine, marveč so previdno razdelili občinske odbornike na vso občino po periferiji. Radi pregleda občinskih

Svoji k svojim.

Tone: Ne hodi še, Lipe, se bova še kaj pomenila.

Lipe: Rad bi še ostal, pa se mi mudi.

Tone: Kaj pa imaš tako važnega?

Lipe: K Sukavcu grem. Napravil mi bode zimsko suknjo; kaže, da bo letos huda zima.

Tone: K Sukavcu?! Kaj si tudi ti tak? Ti, agitator naše stranke?

Lipe: I, kaj pa je? Kaj misliš, če sem agitator, da potem ne smem imeti zimske suknje?

Tone: Tisto pač. Lahko si jih napraviš pet, če hočeš, in ti ne bom zaradi tega nič hudega rekel; samo k Sukavcu ne hodi.

Lipe: Zakaj ravno k Sukavcu ne?

Tone: On ni naš.

Lipe: Ni naš? Nasproten pa tudi ni.

Tone: Ne veš še tega?

Lipe: Vem, da ne hodi ravno z nami po shodih, a je vsaj zmeren in pameten.

Tone: „Zmeren“, „zmeren!“ Mimogrede rečeno: ta beseda pri naših razmerah ne spada več v političen besednjak.

Lipe: Za sedaj nam je še ne kaže izbrisati, posebno, ker se da s takimi ljudmi, kakor je Sukavec, prav dobro izhajati.

Tone: Verjamem. Toda na shodu si zadnjič govoril čisto drugače.

Lipe: Čez Sukavca vendar nisem zabavljaj.

Tone: Tega ravno ne trdim. Vem pa dobro, da Sukavec ni tako nedolžen, kakor praviš ti. Ravno taki-le ljudje so največji hinavci in najbolj nevarni.

Lipe: Vsaj mislim, da Sukavec ne bo škodoval. In tudi Marko, ki mora kot načelnik naše zadruge vendar vedeti, kako in kaj, zmirom naroča le pri njem.

Tone: Ne morem pomagati, če tudi sam Marko ne ve in si ne da dopovedati. Jaz pa vem, da je Sukavec odločen nasprotnik, z nami še ni držal nikdar, razun tedaj, kadar je treba raztegniti zadrgo pri naših mošnjčkih; o, pri tem delu pač drži z nami. Zaslužiti pa ne da nikomur izmed naših niti vinarja.

Lipe: Predlanskim je pa le hodil precej časa vedno v Klinarjevo gostilno.

Tone: A, aha, tedaj pač! Vedel je, zakaj. Vrhu tega je to bilo „predlanskem“. Jaz pa vem

za gotovo, da še nikdar ni bil naročen na naše časnike in jih tudi ne bere. Nasprotno liste pa prebira vedno vsaki dan — česar ne more vsak krojaški mojster, a Sukavcu nese — in naročena ima ravno tista dva lista, ki sta nam najbolj sovražna.

Lipe: Pa le še pošilja inserate v „Domo-ljuba“.

Tone: Jih pošilja, toda le vsake kvatre enkrat. Nasprotno pa ima v nasprotnih listih stalen inserat od dne do dne. Le poglej večkrat, pa boš videl.

Lipe: Je že res. A s tem, da pošlje včasih tudi v naš list, kaže, da nam ni tako zelo nasproten.

Tone: In vidiš: Ravno to je impertinentno in tudi dovolj žalostno, da s tem zvitim ravnanjem nalovi toliko kalinov. Jaz ne bi vzprejemal inseratov od takih prekanjenih ljudi.

Lipe: Ako pa dobro plača?

Tone: „Dobro plača“. Že ve, zakaj. Saj se mu pa tudi dobro izplača. — In ta nedoslednost: pred kratkem so poročali naši listi, da

računov so volili tudi dva spretna liberalna pristaša . . .

Seveda klobase in 60 litrov vina na večer pred volitvijo je nerazsodne ljudi zbegalo, da so pustili edino pametno smer in so šli za nasprotno stranko. Neresnico jim je pridigoval plemeniti gospod, da hočemo na Gorah na občinske (zavraške) stroške delati novo pokopališče, cerkev in — mlin na sapo — ubogi Zavračan je to verjel in postal domenku nezvest, volil liberalno. Prav, nauk za nas, spoznali smo pa, da je moč na naši strani.

Cerkev je res potrebna poprav, pa popravljali jo bomo sami, pokopališče je potrebno razširjenja, pa razširili je bomo brez Zavračanov. Mlin na sapo bomo pa tudi naredili, če se pet vitezov na kol obesijo, ker denarja nam ne manjka, samo da smo enkrat njegov večno zamotani račun zavrneli. Capito signor?

In zmaga, kakšna je?

V tretjem razredu smo zmagali odločno mi, o tem ste prepričani. Niso vitezi odborniki tega razreda, pa so možje, ki znajo ne po vitežki, ampak koristno delati za revno občino.

V drugem razredu ste zmagali s srečkanjem, in da so bili vsi naši na mestu, ste padli na pehar, kakor želva, ki hoče lesti po steni.

In prvi razred, ta je pa cvet liberalnih spletk. Naj bode v pojasnilo slavohlepnosti našega župana to, da si je dal sam dva glasova pri volitvi, svojega in pa pooblaščen častnega občana g. Božiča.

Pa vse to je še malenkost proti temu, kar čitaš, dragi Slovenec stare kranjske korenine. Naši liberalci niso imeli toliko svojih mož, da bi izmed svojih postavili kandidate za 12 odbornikov. Liberalni vitez je zagrozil posestniku, da nima po njegovem svetu voziti drv, ako ne voli liberalno. Mož, ki nima druge poti, se je moral udati: kajpada po liberalnem, slovenski „slobodnem“ načelu. Pojdite se „farbat“, preroki!

Še lepše: Za odbornika je na tiskani poli kandidiral liberalni, narodno-napredni, a gospodarski silno nazadujoči volilni odbor tudi moža, posestnika v Doleh, koji je pod kuratelno klerikalnega gospoda iz Idrije, vede ali nevede, da taki nimajo niti aktivne niti pasivne volivne pravice. In s pomočjo tega moža je bila zmaga vaša, liberalčki, ali ne? Lepa stvar, tak mož, ki ga c. kr. sodnija v Idriji spozna za nesposobnega, da bi vodil gospodarstvo na svojem posestvu, tak naj vodi občinsko gospodarstvo? Kam pa pridemo? In ta mož je volil in izvoljen je preko svoje liberalne izobrazbe abecednega znanja. — Kdo je nazadnjak? Ne le, da se je proti temu takoj oporekalo in se zapisalo tudi v volivni zapisnik — a rešitev tega ne pride na dan. Pisala se je pritožba na deželno vladu po „glavarju“, kot stoji v postavah občinskega volivnega reda, a ta je prišla nazaj ovržena, češ, da ni bila na pravem mestu vložena. Dotični, ki je pritožbo pisal, je do danes vedno pod naslovom „glavar“ umel c. kr. okrajnega glavarja in vse ljudstvo na Kranjskem tudi tako. Županom

pravimo vedno le županje, občinski predstojniki, ali pa „purgramajstri“, glavarji nikdar ne. In tako naj bode na kvar občini, da ne bo radi formalne napake trpel paragraf postave.

Dalje je volil častni občan dolski, poslanec J. Božič po pooblastilu, čemur je ugovarjal en ud komisije, njemu se je pridružil v mnenju tudi preblagorodni gospod c. kr. okrajni glavar, voditelj volitev pa, liberalna komisijska večina je zmagala, da je volil Božič po pooblastilu, četudi mu morda ni bilo veliko ležeče na teh volitvah.

Daljnega razmotrivanja za danes nočemo, pričakujemo pa, da bi se stvar vendar le rešila, ne glede na to ali ono stranko, ampak samo v prid res toliko zanemarjene občine. Prosimo, naj merodajne oblasti blagovolijo stvari bolj v živo pogledati in videle bodo, da mi nočemo strankarstva, ne prepira, ampak le blagor občine.

Politični pregled.

Novi člani gosposke zbornice. Cesar je imenoval zopet 27 novih članov gosposke zbornice. Med njimi ni nobenega Kranjca in nobenega Slovenca.

Krasni darili jubilantu. Najvišja gospoda na Dunaju hodi k umetniku Marschallu občudovat krasni darili, kateri poklonita mesto Dunaj in presvetli cesar Franc Jožef I. jubilantu Leonu XIII. Dunaj podari zlato medaljo, cesar pa iz zlata umetno izdelan kip „dobrega pastirja“. Kip je 33 cm visok in je res pravo cesarsko darilo k 25 letnici vrhovnega pastirja sv. katoliške cerkve.

Rusija in Avstrija na Balkanu. „Slovansko dobrodelno društvo v Petrogradu“ je dalo veliko podporo vstajem v Macedoniji, ki se hočejo oprostiti turškega jarma. Ruska vlada je pa slovesno izjavila, da glede balkanskih razmer hoče iti z Avstrijo roko v roci in da naj agitacijska društva na Balkanu od nje ne pričakujejo nobene pomoči. Politiki pravijo, da je vsled tega zopet zagotovljen mir. Kjer na dan gre Slovan, tam je pa vojska.

Vseslovanska razstava. Kakor javlja ruski „Svjet“, so začeli velikonemški listi jako ostro pisati proti vseslovanski razstavi, katero mislijo prirediti Rusi leta 1904 v Petrogradu. „Kreuzzeitung“ piše, da se bo ob tej priliki slovesno pokazala vseslovanska vzajemnost in da bodo posebno Čehi porabili to priliko za demonstracije proti Nemcem. Ne čudimo se, da Nemcem ne ugaja ta razstava, in da bodo v svoji mržnji do Slovanov porabili gotovo ves svoj zaklad sovok in sumničenj, da bi jo pred svetom ozloglasili, pa saj vemo, da pes zacvili, če mu stopimo na rep in vseslovanska razstava bo ravno pokazala, da so tudi Slovani kulturen narod, da so se razvili do iste stopinje v vseh strokah, kakor njihovi sosedje, in kar je najvažnejše — da ne rabijo nemških kulturonoscev in da stoje trdno na svojih lastnih nogah. Pokazala bo, da se Nemci jako motijo, ako smatrajo Slované za manj vre-

den narod, za otroka v povojih, ki rabi odgojiteljice Nemke; povedala jim bo, da so nam odveč in to boli časti in blaga lačne oholeže, zato pač cvilijo. Pripomniti moramo, da so vsi predmeti za to razstavo carine prosti. Kedaj se bode osnoval v Ljubljani odbor, ki bo skrbel, da takrat Slovenci obišejo Rusijo? Ta odbor je treba nujno osnovati, da se lahko do l. 1904 tudi manj premožni Slovenci pripravijo na pot.

Domače novice.

Cenjene gg. naročnike prosimo, da poravnajo naročnino do prihodnje sobote. Pridobivajte novih naročnikov! Za prihodnje leto si je „Slovenski List“ pridobil mnogo novih sotrudnikov, da bo lažje zadoščal željam svojih naročnikov.

„Narod“ je resnico govoril. To je čudež, kakor se ne prigodi vsaki dan. Zapisal je besede: „V Ljubljani se ne deluje za sveto stvar, ampak za „osobice“, kjer je glavno osobni namen“. — To se pred vsem vidi pri „Narodu“ samem. Vsa njegova politika je osební kult dr. Tavčarja. Da se on vzdrži na krmilu, trpi naj naš narod, naša društva, naš ugled, vse naše javno življenje. Zaradi te „osobice“ se je sklenila Slovincem škodljiva nemško-slovenska zveza, zaradi njega se je ustanovila nova tiskarna, nov leposlovni list i. t. d. Torej naj „Narod“ to resnico sam nase najprej obrne!

Kako si liberalci bijejo sami po zobeh. Odkar se je ustanovil nov list „Slovan“, so liberalci silno nervozni. Zapisali so v svojem glasilu glede „Zvona“ te-le besede: „Obžalujemo, da se pri našem najstarejšem mesečniku ni mislilo na potrebe in zahteve časa in občinstva. Lastnik je pozabil marsikaj prevstrojiti“. — In kdo je ta lastnik! „Narodna Tiskarna!“ In kdo je njen predsednik? Dr. Ivan Tavčar! — Torej je vendar enkrat tudi dr. Tavčar dobil po zobeh od svoje ga lista. Kdo bi bil to pričakoval! Seveda, če ima človek toliko služb na enkrat, ki seveda vse precej nesejo, potem ne more skrbeti še za „Zvon“, ki ima jako malo naročnikov. Poznamo veliko mesto na Kranjskem, kjer je en sam naročnik! Zato ni čuda, če je mladi svet ustanovil nov list, zanimivo je pa le, da celo „Narod“ udari po svojem šefu!

Dve hudi klofuti so dobili liberalci v Kranju tekom jednega tedna. Aretirala je sodnijska oblast dva strastna liberalca, ki sta bila posebna prijatelja deželnega poslanca gosp. C. Pirca. Ta dva sta trgovca J. Kiler v Kranju in urar Ažman, ki je svoj liberalizem prodajal zadnji čas v Trzihu. O zadnjem se pripovedujejo prav zanimive reči, katere pa za enkrat zamolčimo. Pregovor pravi: V tretjič gre rado.

Kdo ima prav, on ali ona? Tavčarjevi pristaši med akademiki dunajskimi so se izjavili, da je nečastno za liberalnega akademika, ako je narodno-radikalnega

Sukavčevi ljudje agitirajo proti naši stranki, sedaj pa prinašajo njegove inserte. — Zato pa pravim: Nikari se ne sklicujmo na take zglede: Ta in ta kupuje pri njem itd. Naj kupuje pri nasprotniku Peter ali Pavel — zmotil se je, prav ne dela, pa je, če hoče biti dosleden . . . Ti se sklicuješ na druge, drugi se na na tebe, in tako gre naprej. Princip „Svoji k svojim“ naj bo pa samo za velike praznike. Kajneda!

Lipe: Kaj? Kdo more to reči?!

Tone: Ali ni res? Saj se nam lahko v pest smejejo taki-le Sukavci e tutti quanti, če jim zmiraj na papirju in po shodih napovedujemo boj, v resnici pa bojkotiramo liste, ki gredo z nami čez drn in strn.

Lipe: Saj jih ne bojkotiramo. Koliko sem že dal zaslužka Klinarju, Sahurju in vsakdanjo obleko naročam zmirom le pri sodrugu Repniku. Fine suknje pa ne morem naročiti pri njem: koliko boljše dela Sukavec!

Tone: Vidiš, ravno to je. Kaj malenkostnega se še vzame pri naših, kjer je pa kaj večji zaslužek, se pa nese ves nasprotnikom. Zato pa je takol

Lipe: Dela naj, kakor se spodobi, pa bom naročal vse pri njem.

Tone: Že dela dovolj dobro v teh razmerah. Boljše ne more, dokler ima tako malo odjemalcev. Nasprotniki — ti so mnogo bolj dosledni v tem oziru — mu ne dajo zaslužka, naši pa tudi tako malo; kje naj potem dobi? Zato ni nič čudnega, da toliko naših podjetnikov propade. Ali se mu izplača, napravljati si dobro orodje, če nima kaj delati? Ali si more najemati dobrih delavcev in jih drago plačevati, če naj ima sam izgubo pri tem? — Dajmo svojim ljudem zaslužka, in gotovo bomo s časom dobivali tudi boljše produkte od njih! In potem bo ob enem tudi naša stvar mogla uspevati.

Lipe: Dvomim.

Tone: Ti dvomiš, jaz pa prav nič ne. — In če bi Repnik delal za isto ceno še enkrat slabše, jaz ne bi naročal pri Sukavcu.

Lipe: Hm. Tvoja glava, tvoj svet. Jaz pa v svojo škodo ne bom podpiral naših rokodelcev. Sicer pa — odkrito povedano — jaz na Repnika ne dam skoraj nič; on je le iz dobičkarije na naši strani.

Tone: Tri sto in še nekaj! Veš kaj, Lipe? Sedaj si pa izustil — oprost! — tako oslarijo, da me je sram, ko jo slišim iz tvojih ust . . .

Lipe: Zakaj, če je pa res! Vsaj meni se tako zdi.

Tone: Vidiš, vsakdo bo pritrdil, da v našem trgu sedaj za enkrat ni slabšega kot biti našega mišljenja. Vse se izogiblje takega trgovca ali rokodelca. — Drugič te pa vprašam: Kakšna pa je potem tista „naša stranka“? Če je vsak boljši človek le „iz dobičkarije“ naš — — no, potem ne ostane mnogo.

Lipe: A, pojdi no! Sicer pa zaradi mene ne bo Sukavec obogatel in Repnik ne obubožal, in zaradi Sukavca ne bo naša stvar propadla in zaradi Repnika ne vzpevala.

Tone: To ti že rad priznam. A pomisliti je treba, da so še drugi taki. Če bi vsak tako mislil, kakor ti, pa smo skozi.

Lipe: Saj ni, da bi moral vsak, če jaz. Tebe n. pr. jaz nič ne silim; ti ne delaš tako kot jaz, in prav je, da ne.

Tone: A tako? Tako dosleden si? In taki ste mnogi možje naše stranke! Lepa reč. Po listih in shodih vedno kričite „Svoji k svojim“,

mišljenja. Prvomestnik g. Tomo Zupan je pa soprogo dr. Tavčarja povabil k seji družbe sv. Cirila in Metoda in jo kot domorodkinjo prisrčno pozdravil, češ, da bode pomagala rešiti iz stiske narodno-radikalno društvo. Kaj je nečastno? Ali oboje?

Ubog Plantan. Komaj četrť ure je govoril v parlamentu, pa se je toliko govorilo in pisalo o njem. Zopet je zaslovelo njegovo ime in slava o njegovem govoru je šla do zadnje slovenske kočje. Čujte in strmite, on je vzbudil slovenske poslance, da so govorili pri zakonu o krošnjarstvu ter opozorili vlado, kake posledice bi imel ta zakon za kočevske krošnjarje. Ni čuda, da je potem zbornica vsprejela nekaj spreminjalnih predlogov dr. Šusteršiča, ni čuda, da se vselej dr. Körberju tresejo hlače, kadar pogleda Plantanovo rudečo brado. V kratkem nas razveseli pl. Hartel s slovensko univerzo in to samo po uplivu poslanca Plantana. Kdor ne verjame, naj počaka.

S čim si liberalci najbolj jemljejo zupanje pri ljudstvu? Odgovor: Z agitacijo za brezversko šolo. To resnico so dokazale zadnje deželelnozborske volitve v Nižji Avstriji. Dr. Porzer je rekel na shodu kat. šolskega društva: „Kaj je povzročilo popolni pogin našim nasprotnikom? Njih program, ki so ga postavili glede šolstva in učiteljstva, resolucije učiteljskega shoda v Št. Hipolitu, ki so zahtevale, naj se podaljša šolski obisk na devet let, naj se verouk iz šole odpravi, naj je v vsakem razredu le 30 učencev in velikanski stroški, ki so združeni s temi zahtevami. To je našemu kmetškemu ljudstvu odprlo oči in odločilo poraz nasprotnikov. Verouk naj se iz šole odpravi! Ali hočete še več mladostnih hudodelcev? Ali hočete še več mladih ljudi vzgojiti, ki so sprti s samim seboj, z Bogom in vsem svetom in si slednjič s samomorom končajo življenje? Ali hočete še več mladih potepuhov, ali hočete prebivalstvu vzeti zadnjo tolažbo, zadnje upanje na boljše življenje? — In veste li, kaj pomeni podaljšanje šolskega obiska na devet let za naše kmečko ljudstvo? Na deželi že ni več mogoče izpeljati osemletno šolsko obveznost. Ker primanjkuje delavcev, je treba že v osmem šolskem letu mnogo dečkov in deklic opustiti te dolžnosti, da morejo svojim starišem pomagati pri delu. Z devetnajstim letom mora mladenič k vojakom, do petnajstega leta pa naj sedi v šoli. Ali naj država našo moško mladino, razun kratke dobe štirih ali petih let, popolnoma v zakup vzame? S tem se ne more nihče sprijazniti, kdor pozna razmere na deželi. — Torej „Tovariševci“ in jungovci le agitirajte za „svobodno“ šolo!

Resnica je na naši strani, tako zatrjuje „Narod“, ko se zaletava v jezuita p. Rollerja, ki v stolnici govori o klerikalizmu. Resnica je na naši strani, tako zatrjuje „Narod“ vedno, če mu tudi pošljemo 200 popravkov. Konstatiramo pa, da je nam dr. Tavčar rekel, da je vse eno, če je res ali ne, samo da nas jezi. Torej je liberalcem popolnoma vse eno, če pišejo resnico ali pa — laži!

sami pa „svoje“ puščate na cedilu in hodite drugam — in to zaradi malenkostne osebne koristi. — Kako naj vendar takemu „organizatorju“ verjame preprost človek, ki mu je res večkrat treba gledati na vsak vinar. Vprašam te: Ali se ne smeješ sam sebi, kadar z vso resnostjo agitiraš s „Svoji k svojim?“

Lipe: Saj ne ve vsak, kako delam jaz sam zase. To je moja privatna stvar. In dokler bom plačeval iz svojega žepa, mi niti ti, niti kdo drugi ne bo vказoval, kje naj kupujem.

Tone: Čedalje lepše! Kdo bi si bil mislil!

Lipe: Sedaj se mi pa že mudi. Vidim, da imaš marsikatero zdravo misel; morda se me še kaj prime. Se bova pa še drugič kaj pomenila. Za nocoj pa: lahko noč!

Tone: Marsikaj bi ti še imel povedati . . . Sicer je pa dovolj žalostno, da je v 20. stoletju pri tako razviti politiki še treba političnemu agitatorju dokazovati take reči! Pa lahko noč!

Conse. Quens.

Gospod Ciril Pirc v Kranju se napihuje v „Gorenjcu“ kakor žaba v luži. Učen je, kakor meni, samo on, in verskih resnic ne zna nihče boljše, kakor on. Zato se je celo predrznil, izvrstne krščanske gimnazijske profesorje, ki so v najkrajšem času dobro dovršili svoje izpite na vseučilišču, zmerjati z ignoranti. To psovko si je upal zapisati tisti Cirilček, ki ni mogel napraviti izpitov in je moral postati „farbar“, ko je študije na vseučilišču na kol obesil. Duhovnikom, ki so dovršili bogoslovje in ki so za to poklicani, da uče, pa ta nevednež hoče dajati nauke, kako naj pridigujejo. Daleč bi prišli Kranjci, ako bi poslušali bogoslovca pod mestom! Kaj čudno se tudi sliši, če Pirc vedno nekatere antiliberale može v cerkev goni, ko se sam cerkve jako rad ogiblje. Rad se primerja Pirc glede krščanstva z onimi možmi, o katerih trdi, da v cerkev ne hodijo, češ da niso nič boljši, kakor on. V resnici pa so dotični možje v Kranju, ko bi tudi res bilo, da ne hodijo v cerkev, mnogo boljši kakor gotovi ljudje okoli Gorenjca, ker ti možje katoliško vero in duhovne vsaj pri miru pustje, „Gorenjec“ pa sramoti vero in molitev in duhovne na najpodlejši način. Teh ostudnih napadov je boljše meščanstvo postalo sito. Malo krdelce „Gorenjčevih“ pristašev se bo tedaj z novim letom še nekoliko zmanjšalo.

Iz Kranja se nam piše: Slabo gre pri nas električni razsvetljavi, ker je Kokra vsled dolge suše zelo opešala in vsled hudega mraza deloma zamrznila. Treba bi bilo pri napravi pomožnega motorja na par. Kokra je sploh nezanesljiva voda, to skušajo tudi mlinarji. Pripoveduje se, da je enako nezanesljiv tudi Čemšenikarjev studenec in da bi nam včasih, ako bi se ga poslužili za vodovod, istotako odrekel, kakor sedaj elektrika.

Aškerčeva slava je obledela. To priznava liberalni podlistkar sam. „Vsi slovanski listi so ga podpirali, samo slovenski ne“. To pač ni resnica. Hribar ga je poklical v Ljubljano ter mu zagotovil existenco, plačo so mu zvišali, dasi nima nobenega dela, na drugi strani mu je pa „Narod“ tako kadil, da je sam Cankar priznal, da je Aškerca ta dim umoril. Dejstvo je, da se je Aškerca izpel in značilne so o njem znane besede gospe dr. Tavčarjeve. Če bi kak klerikalec spisal tiste igrice, ki bodo težko še kdaj videle slovenski oder, tedaj bi ga „Narod“ na drobne kosce raztrgal, a Aškerca so povzdigovali tako visoko, da je sam doli padel. Med prvimi njegovimi pesmimi pa med sedanjimi je velikansk razloček, to tajiti, bi bilo neumno. Nobeden mu ne more pomagati, tudi tisti Buddha ne, ki je visoko v spalni sobi nad njegovo posteljo.

Iz Kranja se nam poroča, da se tudi pri trgovcu Ranthu, zvestem čitatelju „Gorenjca“, dobijo koline.

Iz Čirčel nam pišejo: Po naši sicer mirni vasi vse vre, ker nam je župan Strupi čudno zagodel. S krvavimi žulji smo ravnokar pomagali dozidati lepo dvorazredno šolo na Premskovem pri Kranju, sedaj je pa župan s svojo žlahto sklenil, da moramo premskovsko šolo pustiti in sezidati na bolj oddaljenem Prebačevem novo enorazredno šolo in tja pošiljati otroke. Župan Strupi sicer ni neumen in ne sovraži sovaščanov, samo župan je rad, in zato mislimo, da mu je neumni nasvet natvezil kak kranjski liberallec, češ, da bode potem lože županil, če bo razdražil vse sovaščane. Potegnil ga je dobro.

Razne stvari.

Cesar in mladoletni zločinci. Pravosodno ministerstvo je obvestilo nedavno vsa sodišča in državna pravdnštva o cesarjevi odločbi z dne 24. m. m. glede pomiloščenja tistih mladoletnih hudodelcev, ki niso izvedli kaznivih dejanj premišljeno ali iz hudobije, temuč v nevednosti ali pa po drugih zapeljani. Ti se ne smejo dati vselej v ječe in prisilne delavnice, ker to pogosto ne vpliva na poboljšanje. Pri vseh obsodbah 10- do 16-letnih zločincev in v nekaterih slučajih pri 18-letnih naj se takoj po razsodbi stavi utemeljen predlog za pomiloščenje. Dotični morajo biti nekaznovani in pri dotični razsodbi ne na več kot tri mesece obsojeni. Odločba stopi takoj v veljavo.

Učitelji telovadbe — zdravniki. Tri srednje šole se ponašajo v Galiciji z učitelji telovadbe, ki so ob enem zdravniki. Mislimo, da bi bilo res vredno posnemati ta primer tudi drugod. Izbor vaj, pomoč pri nezgodah, vse to bode gotovo bolje v tem slučaju.

Novo sredstvo zoper kačji strup. Phisalix je našel v soku georgin izvrstno sredstvo zoper kačji strup. To sredstvo je tirosin, ki se nahaja v soku gomoljev imenovane rastline. Liter soka ima $\frac{1}{2}$ grama tirosina. 5 miligramov tirosina zadostuje popolnoma, da se zavarujemo proti kačjemu strupu; 2 cm³ soka zadostuje v imuniziranju ene osebe.

Zopet v Italiji. V italijanskem mestu Bari so vlovili orožniki mnogo oseb, ki so razpečavali ponarejen denar. Preiskava je dognala, da izvira ta ponarejeni denar iz Napolja, kjer so našli celc tovarno ponarejenega denarja. V tej tovarni so dobili veliko množino ponarejenega denarja raznih tujih držav. Zaprli so vse polno oseb.

Ženski zdravniki. Te dni je napravilo v Rusiji na petrogradskem vseučilišču 111 gospodičen izpit iz vsega zdravilstva.

To je umazanec! Isti Lord Roberts, ki je za vodstvo roparske vojne v južni Afriki dobil dotacijo 100.000 funtov šterlingov (milijon gold.) se sedaj brani plačati pristojbino za neki dobljeni red, ter trdi, da mu je pokojna angleška kraljica podelila to dekoracijo, oprostivši ga od taks.

Mali vzroki, velike posledice. Iz Podgoroča na Hrvatskem javljajo, da je tamošnja poštarica gospica Milka Bogovac umrla na veletragičen način. Pred nekoliko dnevi se je bila urezala s steklom. Neznatni rani na desni roki ni pripisovala nobene važnosti, ali kmalu se je pokazalo, da jej je kri zastrupljena. Zdravnik jej je svetoval, naj si da odrezati porezani prst, ali ona ni hotela privoliti v to. Stanje se jej je hitro slabšalo in pred dnevi je revica umrla vsled zastrupljenja.

Največje cerkve. Največja cerkev na svetu je sv. Petra v Rimu, v kojoj more priti 54.000 ljudi. Cerkev v Milanu je za 37.000 ljudi, cerkev sv. Pavla v Rimu za 32.000, dom v Kolinu ob Renu za 30.000, cerkev sv. Pavla v Londonu in cerkev v Bolonji za 25.000, mošeja sv. Sofije v Carigradu za 23.000, cerkev sv. Ivana Lateranskega za 22.000, Notre Dame v Parizu za 21.000, cerkev v New-Yorku za 17.500, cerkev v Pizi in cerkev sv. Štefana na Dunaju za 12.000, cerkev sv. Dominika v Bologni za 11.400 in cerkev v Monakovem za 11.000.

Diamantno iglo je pogoltnila. V sen Lui (St. Louis) je stalo na trgu pred neko prodajalnico več kurnikov z 72 ducati kuretine. Gospod Hevtorn gre mimo, tu pa se ustavi, da si ogleda perutnino. Na sebi ima dragoceno diamantno iglo. Ko se nasloni čez en kurnik, stegne se kokoš skozi odprtino in kavčne svetlo iglo ter jo pogoltna. Gospod je ves izven sebe, slednjič se pogodi z gospodarjem kuretine, da sme podaviti vse kure, dokler ne najde igle s pogojem, da plača stroške. In res — še le pri 858 kuri so našli iglo, ker je gospod poprej v zmešanosti popolnoma zgrešil kurnik in kuro, ki mu je ugrabila dragocenost. Plačal je precejšno svoto gospodarju perutnine.

Največja blagajna na svetu je brezdvoybe blagajna zavarovalne družbe za življenje v Hartfordu, ki je 40.000 kg. težka in je stala 800.000 kron. Vprašanje nastane le, kdo bode imel od blagajne ključje, da bode res denar varno shranjen.

Vzroki ponesrečenega umetniškega potovanja v Ameriki. Eldorado umetnikov je Amerika. Nikakor se pa ni posrečilo zadnje amerikansko potovanje slavnega laškega umetnika Mascagnija. Povzročile so nevspeh tega potovanja posebnosti mojstra. Redno je prišel pol ure pozneje, kakor bi bil moral priti h koncertom, branil se je spati v sobah z rudečim pohištvom (amerikanski hoteli imajo vedno rudeče pohištvo), hotel je imeti vsak dan makaroni, trdeč, da drugače ne more z vso močjo dirigirati. Pri Buffalo vstavil je ekspresni vlak in se nad sprevodnikom, ki je prišel vprašat za vzrok, zadr.: „Vražja

svojat, vozite počasi! Umreti hočem v Italiji in ne v Ameriki". V Toronto so morali obraza dveh muz na gledališki preprogi preurediti, ker je Mascagni rekel, da zvečer ne bo dirigiral, ako bode te dve dami „rezali“ tako čudne obraze.

Roparski napad na skopo družino. V St. Genestalifanse pri St. Etienne na Francoskem žive trije bratje Mathivet, stari eden 70, drugi 72 in tretji 80 let, skupno s svojo tudi zelo staro sestro v borni hišici. Sosedje jim pravijo: tihi milijonarji. V resnici imajo doma velike svote v zlatu in v vrednostnih papirjih. Nedavno udrlo je deset mož v stanovanje družine Mathivet, zvezali so vso družino in pobrali 20.000 frankov v zlatu in 60.000 frankov v vrednostnih papirjih. Po storjenem zločinu so pobrali svoja kopita. Stari sestri se je končno posrečilo, da je prišla k ognjišču in je ne glede na opeklino, ki jih je pri tem dobila, prežgala vezi in je potem rešila tudi brate.

Ubogi otroci. Na Angleškem se je pred 10 leti ustanovila družba proti grozovitostim do otrok. V teh letih je našla 100.000 otrok, s katerimi se je kruto ravnalo. Med njimi je bilo 25.437, katere so surovi starši ali oskrbniki brezsrčno pretepali ali jih drugače mučili, 62.887 so jih našli v groznem pomanjkanju, brez hrane in obleke, polu mrtvih ali umirajočih; 712 jih je grozovitost drugih dosmrtno pobila; 12.663 malih bitij je večinoma na rokah lenih pijancev ali pijank beračilo po ulicah. 3295 malih sužnjev je bilo pri cirkusih, pri težavnem delu. Če bi v procesiji šli mimo nas trajalo bi to 24 ur, da vidimo vse te uboge žrtve.

GLASNIK.

Slava Leonu XIII.! — Manifestacija delavstva.

Luč na nebu je v prvi polovici srednjega veka nazval preroški Malahija našega slavno vladajočega Leona XIII. In če si ogledamo njegovo delovanje, reči moramo, da je preroški Malahija imel prav.

Temno in oblačno je bilo na katoliškem obzorju ob nastopu našega sedanjega vladarja sv. cerkve. Da, žalostne razmere so bile. Nasprotniki sv. cerkve in njih voditelji framasoni, prostozidarji, na čelu jim krivonosni židje, so z vso strastjo za časa vlade papeža - mučenika Pija IX. bojevali boj proti prestolu in altaru. Svoje peklenke naklepe so z vso zlobo, z satansko strastjo in vstrajnostjo izvrševali. Čas vladanja papeža Pija IX. se pač res najbolj označi z besedami istega preroškega Malahije: Križ od križa, rušili so se stari prestoli, Piju IX. ugrabili so Rim in ga na svojem naredili jetnika, prekucija je sledila prekuciji; bil se je boj proti katoliški cerkvi v Italiji, Franciji, Avstriji, Nemčiji, Rusiji in drugod. V zakonodajo prišel je židovsko-brezverski, krščanstvu sovražen duh z vsemi zli posledicami.

Odtujiti so hoteli ljudstvu vero in zato so se mu urinili kot voditelji brezverni židje. Tudi delavstvo so hoteli storiti brezversko in zato so začeli med delavstvo širiti brezverska, materialistična načela. Židje, ki vodijo po loži že skoro tristo let boj proti prestolu in žrtveniku, proti Kristusu, so ustanovniki moderne socialne demokracije. Ni jim mari izboljšanje delavskega stanja, marveč oni si hočejo vzgojiti vojsko, armado proti prestolu in proti cerkvi za splošno prekucijo in v svoje varstvo. Sovražniki so izboljšanje delavstva, saj pravijo, čim preje ljudstvo popolno obuboža in se proletarizira, tem preje prišlo bo do splošnega preobrata, revolucije in do prihodnje socialistiške države brez Boga, brez vere, brez vsake avtoritete. Zgodovina nas uči drugače, vsaki revoluciji, prekuciji sledilo je navadno samodrstvo, absolutizem. Toda židovski voditelji delajo pametno zase, sami živeči v bogastvu in obilnosti, lahko pravijo, da splošno obubožstvo šele bode povzročilo „zlato“ dobo oloveške družbe, socialistiško državo. Brezverstvo je povzročilo vsled razglasitve neomejene svobode na gospodarskem polju revščino proizvajalnih delavskih slojev in privrženci istega brez-

verstva hote osrečiti ljudstvo. Kdo, ki trezno razmotriva razmere, bode to verjel? Nihče. Le pesek v oči je ubogemu zapeljanemu ljudstvu, zlasti delavskemu stanu.

Veliki dogodki na političnem polju in preganjanje katoliških načel skoro da po celem svetu, osobito tam, kjer je ljudstvo po svojem verovzgovodu katoliško, so brez dvojbe povzročili, da se papež Pij IX. blagega spomina ni v podrobno pečal s socialnim vprašanjem zlasti nižjih slojev. Toda tudi pod njegovim vladanjem so v tem oziru razboriti katoliški možje storili veliko. Kdo ne pozna med nami slavnega Kettelerja, Kolpinga, don Boskota in druge, ki so delovali kot katoličani, krščanski socialisti, na socialnem polju. Brezverski državniki, tudi pri nas v Avstriji, zatirali so vsako organizacijsko delo med delavstvom na katoliški podlagi, bridka ironija: zdelo se jim je tem liberalnim možem državi (brezverski seveda) nevarno. Splošno Rim v tem vprašanju ni zavzel za vlado Pija IX. oficijelnega stališča, akoravno je Pij IX. opetovano blagoslavljal in hvalil delo katoličanov na tem polju.

Ko je zasedel 1878. leta že sivi starček, nadškof peruški, kardinal Pecchi prestol sv. Petra, ni pač nikdo mislil, da bo toliko časa papeževal katoličanom; še manj pa, da bode njegovo papeževanje tako slavno in plodonosno, kakoršno je v resnici.

Našega sedanjega papeža Leona XIII. s polnim ponosom in s hvaležnostjo imenujemo lahko velikega delavskega papeža. Saj so ravno njegove krasne tri okrožnice o delavskem vprašanju povzročile novo veselje in brezštevilno socialnih novih organizmov med delavstvom na podlagi večnoresničnih načel naše sv. vere, ne samo med nami Slovenci, marveč tudi drugod po svetu. Močne katoliško demokratske delavske organizacije v Belgiji, Nemčiji, Italiji, Avstriji in zlasti tudi v Ameriki in na Angleškem so neposredni sad okrožnic „luči na nebu“, papeža Leona XIII.

Če je že delavstvo sploh na vsem svetu dolžno biti hvaležno velikemu delavskemu papežu Leonu XIII. tembolj mu je hvale dolžno slovansko in tudi slovensko delavstvo! Saj je naša „luč na nebu“ papež Leon XIII. ob enem tudi velik prijatelj in zaščitnik Slovanov. Kdo li se ne spominja njegove okrožnice o Slovanih in komu niso znane najgorečnejše želje plemenitega njegovega srca: združenje razkolnih Slovanov z Rimom.

3. marca 1903 bode dan zapisan s zlatimi črkami v povestnico naše sv. cerkve. 25 let bo, kar jo vlada „luč na nebu“, slovanski in delavski papež Leon XIII.!

Rim, središče velikih mislij in prestolica vidnega Kristusovega namestnika, vé, kako važen bode ta dan v zgodovini sv. rimsko-katoliške cerkve. In zato hočejo Rimljani, naj bi delavstvo vsega sveta ob tej priliki ne glede na narodnost, izrazilo svoje spoštovanje „luči na nebu“ papežu Leonu XIII.! Kakor so stari poganski Rimljani postavili, ki so bile posebne važnosti zanje, obvekovčili po javnih bronastih ploščah, tako je želja delavstva vsega sveta, da bi se socialni nauki papeža Leona XIII. na treh bronastih ploščah obvekovčili.

Te bronaste plošče bodo stale poleg lateranske bazilike kot znamenje po katoliški veri preživljenega in osrečenega delavstva in kot dokaz, da cerkev, ki je strla okove sužnjem, ima pač tudi dovolj življenjske moči v sebi, da stre okove, v katere je brezverska naša moderna družba okovala v gospodarsko-nravnem oziru novodobne moderne sužnje: delavstvo.

V ta namen zasnoval se je v Rimu poseben odbor, kateremu pokrovitelj je kardinal Ferrata, in je bil ta načrt na Laškem pa tudi drugod z velikim navdušenjem sprejet. Odbor se obrača na vsa katoliška delavska društva s prošnjo, naj bi prispevale k temu spomeniku, da se tako pokaže solidarna hvaležnost vsega katoliškega delavstva na svetu napram „luči na nebu“, papežu Leonu XIII.

Odbor bode 3. marca 1903. predložil bronaste plošče in tozadevne pritrjevalne dopise kat. delavskih društev vsega sveta sv. očetu in se bo položil temelj temu spomeniku isti dan. Spomenik bo dovršen najkasneje do 15. maja 1903.

Na spomeniku bodo napisana tudi vsa društva, ki bodo v ta namen darovala najmanj deset lir.

Želeti je tudi, naj bi vsa društva, ki s prispevki pripomorejo k ustanovitvi spomenika, uposlale z geslom na pergamentu imena načelstev in voditeljev društva; ti pergamenti vzdali se bodo v temelj spomenika.

Mi smo trdno prepričani, da bodo tudi naša delavska društva prispevala k temu spomeniku. 10 lir je pač tako mala svotica, da jo pač lahko žrtvuje najborneje in najrevneje naše društvo. Naj bi se pa v ta namen prirejale tudi med delavstvom zbirke! Pokažimo Slovenci, da, kar se tiče katoliške delavske organizacije, v požrtvovalnosti napram sv. očetu Leonu XIII. nočemo prav nič zaostati za katoliškimi delavci, ki so druge narodnosti. Tozadevna darila naj se prej ko mogoče pošljejo „Slovenski krščansko-socialni zvezi“ v Ljubljani pod naslovom: Luka Smolnikar, stolni vikar v Ljubljani. Slovenska delavska društva se bodo po „Zvezi“ skupno poklonila sv. očetu. Več o tem bomo še pisali. Prav trdno pa ob enem pričakujemo, da bodo naša društva z vso slovesnostjo praznovala petindvajsetletnico papeževanja „luči na nebu“.

Delavske drobtine.

Štefanov večer v „Katoliškem Domu“. Za ta večer bode občinstvu pripravljeno mnogo zabave. Na vsopredju je več pevskih zborov, več posebno krasnih solospjevov, velekomični prizor „Zadnja dva goldinarja“ s petjem ter burka „Raztrgana suknja“, v kateri je glavna vloga sluga „Iblančan Žani“. Pod „Božičnim drevesom“ bode bogato obložena miza. Ta družbinski večer se bo vršil ob pogrntjenih mizah in je postrežbo prevzela restavracija g. Rusa, katerega izborna kuhinja in klet je porok za solidno posrežbo. Vstopnina je za člane „Slovenske krščansko-socialne zveze“, ki se izkažejo z društvenimi knjižicami in plačano udnino prosta, nečlani plačajo pa 20 kr. Ker se je odbor potrudil, da poda prav zanimiv in res zabaven vsopred, je želeti obilne udeležbe.

Javno predavanje. Prihodnji torek točno ob polu 8. uri zvečer bo predaval v veliki dvorani „Katoliškega Doma“ č. g. dr. M. Opeka. Občinstvu bo tako prilika zopet čuti zanimivo predavanje. Z ozirom na to vabimo k najobilnejši udeležbi. — Odbor „Slovenske krščansko-socialne zveze“.

Vabilo k predstavi, katero priredi „Katoliško izobraževalno društvo sv. Jožefa“ v Tržiču v nedeljo, dne 28. decembra t. l. v prostorih g. H. Dobrina (na Skali). Vspored: 1. Petje: a) „Pomlad in ljubezen“. b) „Mihova ženitev“. c) „Planinska“. 2. Igra: „Dva gospoda pa eden sluga“. Burka s petjem v enem dejanji. Začetek točno ob 8. uri zvečer. — Čisti dohodek je za otroški vrtec družbe sv. Cirila in Metoda v Tržiču. Vstopnina: Za neude: I. sedež 1 K, II. sedež 70 vin., stojišča 50 vin. Za ude: I. sedež 80 vin., II. sedež 60 vin., stojišča 40 vin. K obilni udeležbi prijazno vabi odbor.

„Blaho lidu“ — ljudski blagor se imenuje glasilo čeških abstinentnih delavcev, ki ga izdaja društvo abstinentov v Brnu; toraj se češki delavci zanimajo za ta važni del socialnega vprašanja — za alkoholno vprašanje. Da privedemo ljudstvo do te zmernosti, je edino sredstvo — abstinenca; to je stališče, na katerem stoji list. Administracija je v Brnu, Cvitavska cesta 23. Cena 1 K 8 v.

Ljubljanski delavci in delavke pozor! Vsled posredovanja našega slovensko-katoliškega delavskega društva v Ljubljani so se zelo zdatno in istinitim delavskim odnošajem primerno uredile delavske mezde v Ljubljani. Dolžnost vsacega delavca v lastno, kakor tudi v korist svojih sotovarišev je, da se seznanj z novimi mezdami, da ve, koliko mu sme gospodar kot prispevek za bolniško blagajno odtegniti in pa tudi, kako visoka bolniščenina mu pripada, če zbolj. Za moške veljajo sledeče vrste: I. na podlagi dnevne plače 80 vin. za vaje; II. za one ki služijo na dan 1 K 60 vin. do 2 K; III.

ki zaslužijo na dan 2 K do 2 K 50 vin.: IV. za one, ki zaslužijo na dan 2 K 50 vin. do 3 K; V. za one, ki zaslužijo na dan 3 do 4 K in VI. za one, ki zaslužijo na dan 4 K. Za ženske pa veljajo sledeče mezde: VII. za mladoletne delavke in vajenke 60 vin.; VII. za one, ki zaslužijo na dan 1 K do 1 K 60 vin.; IX. za one, ki zaslužijo na dan 1 K 60 vin. do 2 K; X. za one, ki zaslužijo na dan 2 do 3 K in XI. za one, ki zaslužijo na dan nad 3 K. Pravico odtegniti kot delavski prispevek ima gospodar sledeči znesek svojemu zavarovanemu delavcu in sicer: v I. vrsti 42 vin., v II. in IX. 83 vin., v III. in X. 1 K 4 vin., v IV. vrsti 1 K 30 vin., v V. in XI. vrsti 1 K 56 vin., v VI. vrsti 2 K 8 vin., v VII. vrsti 31 in v VIII. vrsti 52 vin. K tej svoti pa ima dodati gospodar polovico s svojega. Pomnimo še, da v nobenem slučaju nima gospodar pravice svojemu delavcu odtegniti prispevke za več časa, kakor za 1 mesec. Ako ravna kak gospodar drugače, naj ga dotični delavec naznani magistratu, da ga le-ta kaznuje. Bolniščina znaša sledeče zneske na dan: v I. vrsti 48 vin.; v II. vrsti 96 vin.; v III. vrsti 1 K 20 vin.; v IV. vrsti 1 K 50 vin.; v V. vrsti 1 K 80 vin.; v VI. vrsti 2 K 40 vin.; za ženske: v VII. vrsti 36; v VIII. 60; v IX. 96; v X. 1 K 20 vin. in v XI. 1 K 80 vin. Če član kake ljubljanske bolniške blagajne umrje, imajo svoji pravico do sledeče pogrebščine: v I. 16; II. 32; III. 40; IV. 50; V. 60; VI. 80; VII. 12; VIII. 20; IX. 32; X. 40 in v XI. vrsti na 60 K. Porodnice pa dobe porodniščino v sledečih zneskih: v VII. 10 K 8 vin.; v VIII. 16 K 80 vin.; v IX. 26 K 88 vin.; v X. 33 K 60 vin. in v XI. vrsti na 50 K 40 vin. S to ureditvijo mezdnih vrst bode ustrezno dolgoletni želji ljubljanskega delavstva, ki naj pa tudi skrbi samo za to, da bode v mezde uvrščeno, v katere res pripada. Kadar že delavec zboli, je navadno prepozno in neprijetno se boriti za to: češ nisem prav uvrščen. Dokler je delavec zdrav, skrbi naj, da bode v bolniški blagajni, koji pripada, pravočasno in pravilno zglašen.

Socijalno demokratsko gospodarstvo v kupčijski dunajski bolniški blagajni. Komaj

eno leto je, kar so s pomočjo židov iztrgali socialisti krščanskim socialcem kupčijsko bolniško blagajno in že poka na vseh krajih in koncih. Kake razmere morajo sedaj v tem zavodu vladati, je kričeč dokaz to, da je socialno demokratsko načelstvo bilo prisiljeno prositi sveta pri krščanskih socialistih, kako sanirati neugodne finančne razmere v kupčijski dunajski bolniški blagajni. Krščanski socialisti so leta 1901 imeli 17.305 kron preostanka in sedaj komaj po preteku pol leta neugodne finančijelne (denarne) razmere v zavodu? Rešitev tega vprašanja je prav lahka. Socialni demokrati so smatrali zavod kot preskrbovalnico za svoje sodruge, ki so jih brez potrebe lepo število nastavili kot uradnike. Sebi so si pa kot odborniki dovoljevali zelo visoke nagrade kakor tudi visoke odškodnine za po sejah zamujeni čas. Seveda je bilo čez potrebo veliko sej, da se je moglo ustreči nagrad lačnim sodrugom odbornikom. In nekateri delavci so še tako zaslepljeni, da tem ljudem pošiljajo težko zaslužene krajcarje na Dunaj, odkoder jih več nazaj ne bo.

Skrivnosti strokovnega doma v Düsseldorfu na Nemškem. Socijalno-demokratska strokovna društva v Düsseldorfu imajo velik lasten strokovni dom in so se sedaj v javnosti o njem izvedle jako zanimive drobtine. Oskrbnica bila je pred kratkem zaprta, ker je prodajala vedoma gostom od drugih gostilničarjev zavrženo skvarjeno meso. Na nedavno se vršečem shodu se je oskrbniku očitalo, da je provzročil on deficit 3000 kron. O človekoljubnosti uprave kaže to, da se nekemu saškemu sodrugu, ki je pripotoval v Düsseldorf z ženo in dvema malima otročičema, ni dalo prenočišča in je revež z družino moral prenočiti na cesti. Pijača in jed se daje sodrugom v umazanih posodah. Stroški za razsvetljavo in kurjavo so se v enem letu podvojili. Zborovavci, sami sodrugi, so zahtevali, naj se zakonska Schmidt, ki opravlja dom, odpustita, ker sramotita stranko in strokovno organizacijo. Ker pa je sodrug Schmidt velik kričač in spada k vodilnim sodrugom, bode vkljub vsem še nadalje ostal upravitelj strokovnega doma v Düsseldorfu.

„Slovenski List“ prodaja se v Brus-Stefetovi prodajalnici Pred škofijo. Posamezna številka stane 14 vinarjev.

Zadružna tiskarna v Ljubljani

Stari trg šte. 19

priporoča

najnovejše vizitnice, koverti s firmo, naslovna pisma ter vsa v to stroko spadajoča dela.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu p. n. občinstvu dovoljujem si tem potom najljubneje naznaniti, da sem svojo večletno službo pri g. L. Stricelnu pred kratkim zapustil ter pričel dne 14. m. m. svojo lastno

prodajo trboveljskega premoga

na drobno in debelo

v Linhartovih ulicah št. 7,
(pri sv. Krištofu).

Cenjenim odjemalcem priporočam se najtopleje za mnogobrojna naročila z zagotovitvijo točne in solidne postrežbe ter belježim

z velespoštovanjem

52 3—3

Ignac Zupančič.

Pozor! Pozor!

V torek, dne 23. decembra

bo v veliki dvorani „Katoliškega Doma“

ob 1/28. uri zvečer

zanimivo javno predavanje.

Predava g. dr. Mihael Opeka.

Prihitite k predavanju v obilnem številu!

Odbor „Slovenske kršč. soc. zveze.“

Stanje vlog 30. junija 1902:
blizu 9 milijonov kron

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

Denarni promet v letu 1901:
čez 23 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1.

Ljudska posojilnica

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge
vsak delavnik od 8. zjutraj
do 1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$

brez kakega odbitka, tako, da
sprejme vložnik od vsakih
vloženih 100 kron čistih
4 krone 50 h na leto.

Stanje vlog 30. junija 1902: 8,818.060 K 70 h. Denarni promet v l. 1901: 23,559.611 K 20 h.

HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. junija 1902.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar.
podpredsednik

ODBORNIKI:

Josip Jarc,
veleposesnik v Medvodah.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.

Karol Kausegg,
veleposesnik v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polju.

Ivan Kregar,
načelnik okr. boln. blag. v Ljubljani.

Frančišek Leskovic,
zasebnik in blagajnik „Ljud. posojilnice“

Karol Pollak
tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Greg. Šilbar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušenčnik
profesor bogoslovja v Ljubljani

47 8—7

Dva kolarska pomočnika

dobita takoj trajno delo in
en vajenec

poštenih starišev, 14 let star, v novi kolarnici
pri **Antonu Sedlar**, kolarski mojster v
Kandiji poleg Novega mesta, Rudolfovo,
Dolenjsko. 53 3-2

Pozor! Pozor!

Prijatelj, ako hočeš najcencjše in najpri-
stnejše vino piti, tedaj se potrudi v gostilno
na **Francovo nabrežje**, kjer ga toči

Josip Maček

po sledečih cenah: 9 x-47

Istrijansko, belo, liter po	28 kr.
Cviček	32 "
Bizelsko	36 "
Rebula	40 "
Refoško	48 "

Čez ulico točijo se zgoraj navedena vina
pri litru 2 kr. ceneje.

Opozarjam Te pa posebno, da se tam
dobi **črni istrijanec po 24 kr. liter**,
kateremu je vsaka konkurenca izključena,
bodisi po kakovosti ali po ceni.

**Železnato
vino**

**LEKARJA
Piccoli-ja
v Ljubljani.**
Dobiva se v lekarnah

**krepča
malokrvne,
nervozne in
slabotne osebe**

Edina zaloga na Kranjskem
LEKARNA PICCOLI

„pri Angelju“

~ Ljubljana, Dunajska cesta. ~

Polliterska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar **Gabrijel Piccoli**
v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek, ali po poštnem
povzetju. 1. 40 10-5

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko
ključavničarstvo

Josip Weibl

nasl. tvrdke **J. Spreitzer**

Slomšekove ulice št. 4

priporoča sl. občinstvu in preč. duhovščini svojo

izborna urejeno delavnico

v kateri izdeluje 7 49-48

žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje
pri spomenikih in na mirodvoru, obmejno
omrežje, vežna vrata umetno in preprosto iz-
delana, balkone, verande, paviljone, stolpne
križe, štedilnike itd. itd.

Specijaliteta: Valjični zastori —
Železne konstrukcije — Vodne sesalke
Napeljevanje vodovodov.

Napravlja troškovnike in načrte po poljubnih
risbah v različnih slogih in pošilja poštne prosto.

Vse poprave

izvršuje najvestnejše in zanesljivo po najnižji ceni.

Cene so primerne solidnemu delu dokaj nizke.

Cene najnižje!

Cene najnižje!

Nova trgovina

Ljubljana Sv. Petra cesta št. 4 Ljubljana

Priporočeva svojo popolnoma novo, bogato urejeno manufakturno
trgovino raznovrstnega modnega in suknenega blaga, veliko zalogo
solidno izdelanih modreev, ženskega in moškega perila, kravat,
dežnikov, belih in suknenih zastorov, vse vrste miznih in posteljnih
prtov, kakor tudi odeje (kovtre) in koce za postelje in konje itd. itd.

Založila sva tudi vse krojaške potrebščine, s katerimi bodeva
cenjenim krojačem in šiviljam najceneje ustreči zamogla.

Dalje priporočeva častiti duhovščini izvrstna platna, lepe preproge,
črna sukna i. t. d.

V nadi, da si pridobiva z niskimi cenami, samo pristnim blagom,
pod strogo, solidno in točno postrežbo popolno zaupanje p. n. občinstva,
bilježiva z odličnim

velespoštovanjem

50 5-4

Kotzbek & Kostevc.

Uzorce pošiljava na zahtevanje poštne prosto.

Opozarjamo posebno na lepa darila za
Božič in novo leto.

Spominjajte se ljudskega sklada!

Zajčje, lisičje in mandrove kože kupi
vsako število po najvišji ceni tvrdka

J. S. Benedikt

54 2-2 V Ljubljani, Stari trg.

Kot prava
dobrota
in potreba za vsako družino se
izkazuje vsak dan bolj uporaba

**Kathreiner-
Kneippove sladne
kave.**

Nobena skrbna gospodinja naj se
ne pomišlja dalje uvesti to tečno
in zdravo pijačo.

Ni čistejše primesi in boljšega na-
domeštila za zrnatu kavo, kjer je ta
zdravniško prepovedana.

Kathreiner-Kneippova sladna kava
se dobiva pristna samo v izvornih
zavojskih z varstveno znamko
»župnik Kneipp«. Odprto odtehtana
ali drugače zavita kava ni nikoli

Kathreinerjeva.